

DOI: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2025.74.63-78>

УДК 719+72.01

Дячок Оксана Миронівна,

доктор архітектури, доцент, професор кафедри архітектури та дизайну

Західноукраїнського національного університету

o.diachok@wunu.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0002-5808-6826>

Вербовецький Юрій Володимирович,

доцент кафедри архітектури та дизайну

Західноукраїнського національного університету

y.verbovetskyi@wunu.edu.ua

<https://orcid.org/0009-0006-9399-456X>

Колодрубська Олександра Іванівна,

кандидат архітектури, доцент, доцент кафедри архітектури та дизайну

Західноукраїнського національного університету

o.kolodrubska@wunu.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0003-3903-2117>

ПАЛАЦ БАДЕНІ НА ТЕРНОПІЛЬЩИНІ: ІСТОРІЯ, АРХІТЕКТУРНА КОМПОЗИЦІЯ ТА ВИКЛИКИ РЕСТАВРАЦІЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

Анотація: у статті здійснено ґрунтовне дослідження палацово-паркового комплексу графа Станіслава Бадені в смт Коропець Тернопільської області – визначної пам'ятки архітектури кінця XIX – початку XX століття. Комплекс розглядається як репрезентативний приклад архітектури віденського ренесансу на теренах Східної Галичини, що поєднує стильові, художні та ландшафтні риси доби й водночас відображає соціально-культурні процеси регіону. Простежено еволюцію архітектурно-просторової структури від первісної класицистичної забудови родини Мисловських до масштабної перебудови, реалізованої графом Станіславом Бадені у 1893-1906 роках.

У процесі роботи було застосовано комплекс методів дослідження: історико-архітектурний аналіз, морфологічний і типологічний підхід, польове обстеження об'єкта, фотофіксація, картографування, а також компаративний аналіз аналогічних палацових комплексів регіону – для зіставлення палацу в Коропці з іншими аналогічними об'єктами (зокрема палацом Бадені в Буську), що дозволило уточнити типологію, простежити стильові паралелі та виокремити проблеми збереження. Використано джерельну базу з архівних документів, картографічних матеріалів та сучасної фахової літератури. Таким чином, методологія дослідження спиралась на міждисциплінарний підхід.

Особливу увагу приділено сучасному технічному стану пам'ятки: аварійності конструкцій, частковій втраті оздоблення, ризикам руйнування. Водночас окреслено перспективи реставрації та адаптивного використання комплексу. Розроблений проєкт реставрації палацового комплексу за участі архітектурної майстерні ФОП Вербо́вецького Ю., запропонована функціональна модель, що передбачає перетворення палацу на культурно-освітній, музейний, туристичний та готельний центр.

Результати дослідження підкреслюють значення комплексу як важливого чинника культурної політики, інструмента локального розвитку та носія регіональної ідентичності, а запропонований проєкт реставрації має практичне значення та може служити основою для перетворення старовинного палацу в архітектурну перлину Тернопільського краю.

Ключові слова: палац Бадені; віденський ренесанс; історична архітектура; архітектурна композиція; типологія; реставрація; культурна спадщина; адаптивне використання.

Постановка проблеми. Палацові комплекси Західної України є важливою частиною нашої культурної та архітектурної спадщини. Вони зберігають пам'ять про історичні періоди, відображають художні стилі минулих епох і показують рівень майстерності архітекторів. Одним із яскравих прикладів є палац Бадені в смт Коропець на Тернопільщині. Це колишня резиденція польського аристократичного роду, у якій поєднано риси історизму та віденського неоренесансу. Завдяки гармонійному плануванню, виразній архітектурі й вдалому розташуванню в ландшафті він має значення не тільки для регіону, а й для всієї України.

Зараз палац перебуває у занедбаному стані: втрачено частину оздоблення, будівля довго не має належного догляду й охорони. Це створює нагальну потребу у реставраційних роботах, які мають базуватися на серйозному науковому аналізі. Дослідження об'єкта є актуальним, адже воно допомагає не лише зберегти автентичність цієї пам'ятки, а й виробити підхід до відновлення подібних споруд у майбутньому, особливо в умовах війни та післявоєнної відбудови.

Вивчення палацу Бадені – це не тільки аналіз архітектурної спадщини регіону. Це частина ширшого процесу переосмислення ролі історичних будівель у формуванні національної ідентичності. В час, коли культурні об'єкти набувають особливої символічної ваги, дослідження таких пам'яток допомагає зберегти історичну пам'ять і закласти основу для їхнього подальшого відновлення та популяризації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Для обґрунтування дослідження архітектурної спадщини палацу Бадені важливо було проаналізувати наявні джерела, що висвітлюють його історичний розвиток, стан збереження та підходи до реставрації як в українському, так і в міжнародному контексті.

Формування архітектурної композиції палацу Бадені описано у джерелах Mazur T., Korol E. [15], Ясінський М. Р., Жмут І. В. [14], Zosim S., Nikolaiyenko V.A., Nikolaiyenko V. V. [16], даних Wikipedia [9], а також на офіційному сайті Коропецької громади [6]. Згідно з цими даними, палац було реконструйовано у 1906 році в стилі віденського ренесансу з елементами історизму.

Стан палацу в останні десятиліття характеризується прогресуючим занепадом. Статті Балущого С. [1], Бочан М. [2], Грицак В. [4], Ковальова П. [5] та Мартиновича Ю. [7] повідомляють про тріщини в стінах, обвалення покрівлі, втрату інтер'єрів. Попри перекриття даху у 2016 році, повноцінна реставрація не розпочата. ЗМІ акцентують на потребі ревіталізації через інвесторів або державні програми Ukrinform [10], UNIAN [3]; Ternopolianu [8]. Ці проблеми вбудовуються в ширший контекст збереження історичних об'єктів в Україні.

Наукові підходи до збереження спадщини викладено у працях Ясінський М.Р., Жмут І.В. [14], та Zosim S., Nikolaiyenko V. A., Nikolaiyenko V.V. [16]. У роботах розглядаються методики комплексного підходу до реставрації: натурні обстеження, аналітична графіка, фіксація втрат, цифрова реконструкція, використання BIM. Особливу увагу приділено збереженню автентики матеріалу та типологічного образу споруди.

Важливою паралеллю для аналізу є дослідження Ціхоцького І. [11] про палац Бадені у Буську, що на Львівщині, описано схожу композиційну модель, етапи занепаду й труднощі з реставрацією. Це дозволяє зробити типологічні порівняння між об'єктами спадщини одного роду та історичного періоду.

У міжнародному контексті дослідження HERITAGE (2024) та спеціальний випуск International Journal of Conservation Science (Zosim S., Nikolaiyenko V. A., Nikolaiyenko V. V.) [16] висвітлюють сучасну практику збереження спадщини в умовах конфліктів. Наголошується, що відновлення культурних об'єктів є частиною стратегії національної пам'яті. Палац Бадені, як об'єкт на межі втрати, має потенціал стати прикладом відповідальної реставрації з локальним контекстом. Попри наявність окремих публікацій, цілісне наукове дослідження палацу Бадені як об'єкта спадщини досі залишається неповним, не визначені підходи до його реставрації. Усе вищезгадане підтверджує актуальність нашого дослідження.

Метою публікації є вивчення архітектурної композиції палацу Бадені в смт. Коропець (Тернопільська область) у контексті його історичного розвитку, типологічної приналежності та формулювання пропозицій щодо реставрації з урахуванням принципів збереження автентичності культурної спадщини.

Завдання дослідження:

1. Провести історичний огляд формування палацового комплексу Бадені.
2. Проаналізувати архітектурну композицію споруди та її взаємодію з довкіллям (ландшафт, планування).
3. Визначити типологічні особливості палацу в контексті палацової архітектури Галичини кінця XIX – початку XX століття.
4. Виявити сучасний стан об'єкта та загрози його збереженню.
5. Сформулювати науково обґрунтовані реставраційні пропозиції щодо збереження і відтворення автентичності комплексу.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження є палацовий комплекс родини Бадені в смт. Коропець Монастириської громади Тернопільської області як об'єкт історико-архітектурної спадщини.

Предмет дослідження – архітектурна композиція, типологічні характеристики, історико-культурна цінність і реставраційні підходи до збереження палацу Бадені.

Методи дослідження. У ході роботи застосовано розгорнутий комплекс методів, що забезпечив багатоплановий аналіз об'єкта. Насамперед використано історико-архітектурний метод, який дозволив відтворити основні етапи формування палацово-паркового комплексу, простежити його трансформацію від первісної класицистичної забудови до масштабної реконструкції кінця XIX — початку XX століття.

Застосування морфологічного підходу дало змогу проаналізувати структурні особливості архітектурної композиції будівлі, а також взаємозв'язки окремих її елементів. Типологічний аналіз був спрямований на визначення місця комплексу в загальній системі палацової архітектури Галичини, виявлення його характерних ознак та функціонального призначення.

Важливою складовою стала польова робота, що включала візуальне обстеження об'єкта, фотофіксацію збережених елементів інтер'єрів і фасадів, а також картографування, яке дало можливість простежити зміни просторово-планувальної структури території.

Застосовано також порівняльний (компаративний) метод, що передбачав зіставлення палацу в Коропці з аналогічними палацовими комплексами регіону, зокрема з палацом Бадені в Буську. Це дало змогу уточнити типологічні характеристики об'єкта, визначити стильові паралелі та виокремити проблеми, спільні для подібних пам'яток.

Дослідження спиралося на джерельну базу, яка включала архівні документи, картографічні матеріали, плани забудови, іконографічні джерела та сучасну фахову літературу.

Таким чином, методологія дослідження ґрунтувалася на міждисциплінарному підході, що поєднує архітектурознавчі, історичні, культурологічні та пам'яткоохоронні аспекти аналізу.

Основна частина. У результаті проведеного дослідження виявлено, що палацово-парковий ансамбль у смт Коропець Тернопільської області належить до найцікавіших зразків палацової архітектури рубежу XIX – початку XX століть. Він має статус пам'ятки архітектури місцевого значення (ох. № 58М) і вважається одним із провідних туристично-рекреаційних об'єктів регіону [9, 15].

Авторами складена історична довідка про об'єкт, визначено основні етапи формування комплексу та його типологічні особливості. З'ясовано, що перша письмова згадка про Коропець датується 1421 роком і пов'язана із заснуванням тут костелу, що став духовним осередком громади. У XVI-XVII ст. поселення неодноразово зазнавало спустошливих нападів татар і турків, унаслідок чого було частково зруйноване й занепало [9]. У XVIII ст. власниками містечка стали Мисловські, які наприкінці XIX ст. звели тут класицистичний палац. Проте в 1893 р. маєток придбав граф Станіслав Бадені – впливовий представник польської аристократії, посол до Галицького сейму, його маршалок і депутат австрійського парламенту [11]. Активна громадська діяльність Бадені, зокрема розвиток інфраструктури та підтримка культурних ініціатив, створила передумови для спорудження в Коропці нового палацу, який мав підкреслити модерне бачення статусу роду й відкритість до мультикультурного середовища (Рис. 1).

У 1893-1906 рр. граф Бадені повністю перебудував стару резиденцію у стилі віденського неоренесансу. Нова споруда отримала симетричне планування з трьома ризалітами, портиками на колонах і виразним дахом зі скульптурним декором [15]. Фасади прикрашали маскарони, барельєфи зі зброєю й мисливською атрибутикою. Вікна мали різні форми – від прямокутних до напівкруглих з фігурними фронтонами. Усередині розташовувалися бальна й камінна зали, їдальня, бібліотека, парадні сходи та каплиця. Інтер'єри вирізнялися декоративною ліпниною, геральдичними композиціями та мармуровим оздобленням у стилі Людовіка XIV (Рис. 2). Особливу мистецьку цінність мала овальна «королівська» зала, прикрашена портретами польських монархів [13]

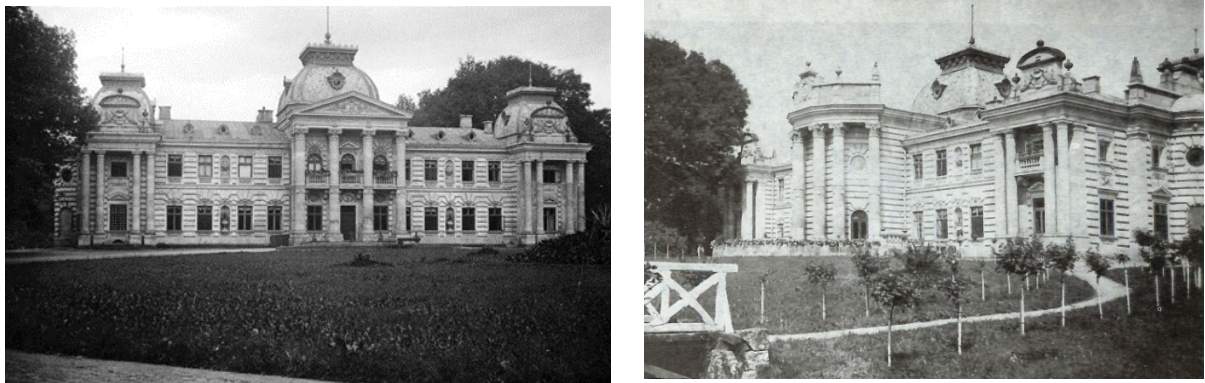

Рис. 1. Головний і тилловий фасад палацу Бадені. Фото до 1939 року.

Фото із архівних джерел.

Рис. 2. Фрагменти оздоблення фасадів та інтер'єрів, збережені у своєму первісному вигляді. Світлини з архіву Вербовецького Ю.

Планування зеленої зони орієнтувалося на принципи англійського пейзажного стилю: простора мережа відкритих галявин, групи насаджень дерев, водойма зі містками, оранжереї та алеї з декоративними породами. За свідченнями джерел, напередодні Другої світової війни догляд за цим парком забезпечували приблизно до тридцяти садівників [6].

У період Першої світової війни палац зазнав руйнувань і був розграбований. У міжвоєнний час родина Бадені провела його відновлення. Після 1939 року будівля перейшла у власність радянської влади та використовувалася спершу як приміщення районної адміністрації, а згодом – як школа-інтернат.

Такі перебудови призвели до втрати значної частини автентичних деталей. На початку 2000-х років споруда вже перебувала в аварійному стані: частково зруйнувався дах, інтер'єри були або знищені, або істотно змінені. У 2013 році обвалився центральний купол, що спричинило подальші пошкодження міжповерхових перекриттів [8, 12]. Наступного року за кошти обласного бюджету здійснено аварійно-консерваційні заходи: вдалося стабілізувати стан купола та перекрити дах над центральним входом. Комплекс включено до переліку об'єктів природно-заповідного фонду України, а парк охороняється як

пам'ятка садово-паркового мистецтва. Водночас масштабна реставрація досі не розпочата [10].

У 2023 році Тернопільська обласна адміністрація ухвалила рішення профінансувати створення проєктно-кошторисної документації для реставрації та адаптації палацово-паркового комплексу графа Бадені [3,8]. Розробником концепції виступила архітектурна майстерня ФОП Вербовецького Ю. В., яка передбачає трансформацію комплексу в багатофункціональний культурно-освітній простір із поєднанням освітніх, музейних, рекреаційних, культурних та готельних функцій. Завдяки близькості до Дністровського каньйону палац має потенціал стати вагомим туристичним осередком не лише місцевого, а й міжнародного рівня.

Натурне обстеження засвідчило аварійний стан будівлі та втрату значної частини інтер'єрів. Попри загрозливий технічний стан, на фасадах і дотепер збереглися численні автентичні елементи (Рис. 3). Аналіз історико-архітектурних матеріалів засвідчив, що первісна будівля у стилі класицизму, яка на зламі XIX-XX століть була перебудована у стилі віденського ренесансу, мала архітектурно-композиційне вирішення, що ґрунтувалося на поєднанні анфіладного планування першого поверху з коридорною системою другого. Двоповерховий палац складається з трьох паралельних об'ємів, об'єднаних центральним корпусом. Центральний та бічні ризаліти акцентовані портиками з колонами коринфського ордера, розташованими як з боку головного, так і з боку паркового фасадів.

Парадний вхід підкреслює портик із чотирма колонами, увінчаними трикутним фронтоном із декором у тимпані. Дворовий фасад центрального ризаліту має напівкруглу форму та оздоблений колонадою, яка підтримує антаблемент з аттиком. Центральний об'єм завершено восьмигранним куполом, а бокові ризаліти підкреслені парами колон, що несуть антаблемент із багато декорованими псевдобароковими фронтонами, за якими піднімаються квадратні куполи.

Серед інтер'єрів особливу мистецьку цінність становлять овальна бальна зала, каплиця, бібліотека та парадні покої з декоративною ліпниною й дерев'яними панелями.

Проєкт реставрації передбачає зміну функціонального призначення комплексу з адаптацією його під культурно-освітній об'єкт без зміни габаритних розмірів фундаментів у плані. Перепланування внутрішнього простору передбачається з мінімальним втручанням у несучі конструкції будівлі, з відкриттям закладених дверних прорізів, відтворенням утрачених декоративних елементів за аналогами та реставрацією вцілілих автентичних деталей.

Рис. 3. Сучасний стан інтер'єрів. Світлина з архіву Вербовецького Ю.

У межах проекту передбачено:

- проведення комплексної реставрації фасадів з консервацією всіх збережених елементів декору та відтворенням утрачених фрагментів (руств, підвіконників, ліпних орнаментів, декоративних ваз у нішах, колон

з капітелями, карнизу, класичного фронтона, барокових фронтонів, аттика, тимпанів, ліхтарів, ваз);

- реставрацію елементів центрального та бокових куполів – «луски», «ребер», архітектурних деталей люкарн і парапету над «латерною».

Архітектори також запропонували таке функціональне використання простору палацу:

- *культурно-мистецька функція*: адаптація колишніх панських покоїв для проведення тематичних заходів, прийомів, фотосесій;
- *готельна функція*: частина приміщень слугуватиме для короткострокового проживання гостей;
- *освітня функція*: облаштування лекційних зал, приміщень для гурткової та музейної роботи.

Пристосування приміщень першого поверху. Відтворені інтер'єри панських покоїв пропонується використовувати не лише як музейні експозиції, а й для реалізації культурно-відпочинкових функцій – зокрема, проведення тематичних обідів, бальних вечорів, коктейльних прийомів тощо.

Приміщення центральної частини зберігатимуть своє первісне призначення: тамбур парадного входу, вестибюль з арками, друга частина вестибюлю з другим світлом, обхідним балконом і вітражем у конструкції стелі; а також великий овальний зал – бальна зала.

Приміщення лівого крила також виконуватимуть функції, близькі до історичного призначення: великий зал для прийомів з двома кахельними печами та різьбленими порталами, мала панська їдальня, палацова бібліотека, каплиця (може використовуватися як клас християнської етики). Зали правого крила матимуть музейно-атракційне призначення, передбачене для відтворення інтер'єрів панських спалень і ванних кімнат.

Відтворені панські спальні будуть пристосовані для тимчасового проживання гостей комплексу – для відвідувачів, зацікавлених у відтворенні атмосфери панського побуту XIX століття. Інтер'єри також слугуватимуть привабливим простором для молодіжних фотосесій в історичних костюмах. Кімнати палацу можна буде адаптувати для проведення фестивалів, бізнес-форумів, церемоній нагородження, творчих конкурсів та інших культурних подій.

Пристосування приміщень II поверху палацу. Приміщення другого поверху, які не мали цінних інтер'єрів пропонується пристосувати під нові функції. У правому крилі (над панськими спальнями) розміщено готельні номери для почесних гостей комплексу: два двомісних та два чотиримісних номери. Таким чином праве крило матиме готельне призначення з відокремленим входом та сходовою кліткою.

У лівому крилі (над сакральньо-освітніми та музейно-представницькими приміщеннями) буде розміщено освітньо-представницькі функції: конференц-зал, лекційну аудиторію, кабінети, які одночасно можуть використовуватись як навчальні класи для невеликих груп учнів (художньо-мистецьких гуртків). Таким чином проєктом передбачено комплексна реставрація з відтворенням автентичного декору фасадів: колон, куполів, тимпанів, люкарн, ваз, орнаментів.

Загальні просторово-функціональні рішення. На рівні першого поверху заплановано реставрацію бальної зали, каплиці, бібліотеки, парадного вестибюлю та спалень із частковим відтворенням історичного інтер'єру: меблювання, камінів, портретної галереї. Другий поверх передбачається перепланувати для розміщення готельних номерів, конференц-залу, навчальних кабінетів і адміністративних приміщень (Рис. 4).

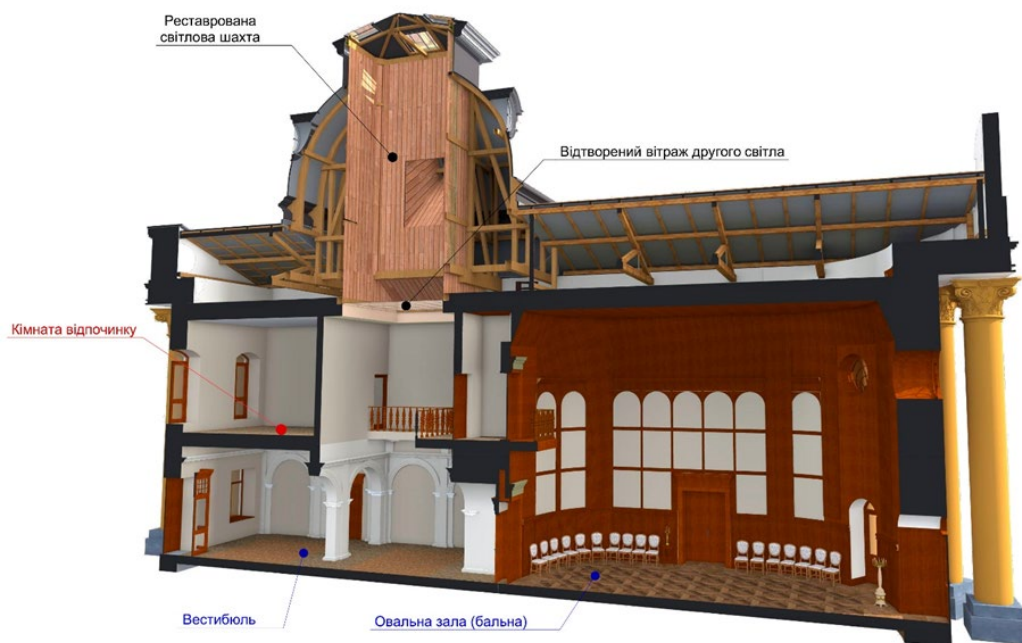

Рис. 4. 3-D модель розрізу палацу. Проєктна пропозиція.

Сучасна паркова територія, яка колись включала став, декоративні містки, оранжереї та цінні насадження, нині зберігає лише близько 4 гектарів зелених площ із поодинокими залишками початкової композиційної структури. У зв'язку з цим проєктні рішення з відновлення парку орієнтовані на реконструкцію ключових ландшафтних елементів у стилі Арнольда Рьорінга. Передбачається формування парадної площі з круглим квітником, відтворення двох відкритих полян, облаштування зимового саду та відновлення водойми з притокою. У межах проєкту також планується реставрація втрачених елементів ландшафту, зокрема: декоративного ставка зі скульптурою посередині та сходами до води; фрагмента річечки, що перетинала парк; пішохідних містків через водні об'єкти;

заскленої оранжереї – зимового саду; оздоровлення наявних екзотичних дерев; створення нових зелених насаджень. Додатковий акцент зроблено на впровадженні мережі пішохідних і велосипедних маршрутів, що гармонійно поєднують історичну структуру з сучасними просторовими рішеннями, притаманними ландшафтній архітектурі XXI століття.

Запропонований проєкт має такі техніко-економічні показники:

- площа парку: 4 га;
- площа забудови палацу: 963 м²;
- загальна площа будівлі: 1 346,2 м² (I пов. – 709,6 м²; II пов. – 636,6 м²);
- музейно-рекреаційні приміщення – 594,48 м²;
- ресторан – 34,93 м²;
- готель – 285,4 м²;
- освітні та представницькі приміщення – 189,7 м²;
- допоміжні приміщення – 164,09 м²

Таким чином, проєкт реставрації палацу графа Бадені є не лише важливим технічним етапом у збереженні об'єкта культурної спадщини, але й чинником соціального та економічного розвитку регіону (Рис.5). Його реалізація сприятиме відновленню архітектурної пам'ятки Галичини та її інтеграції в сучасний культурно-освітній простір європейського рівня.

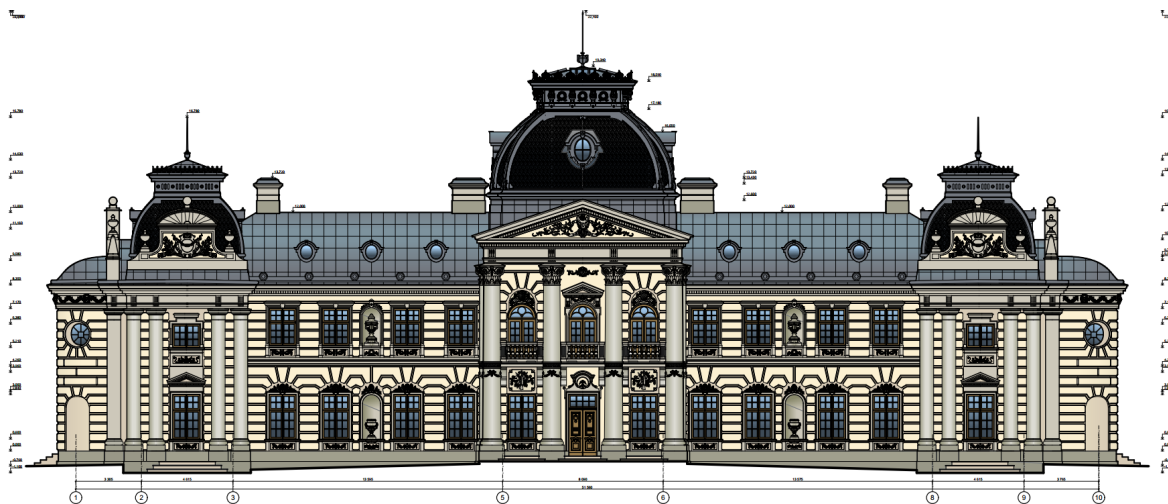

Рис. 5. Головний фасад. Проєктна пропозиція.

Перспективи подальшого розвитку досліджень. Подальші дослідження палацово-паркового комплексу графа Бадені в Коропці доцільно зосередити на розширенні джерельної бази шляхом опрацювання архівних матеріалів і картографічних джерел, а також на архітектурно-археологічних розвідках, які сприятимуть відтворенню втрачених елементів. Перспективним напрямом є цифрова реконструкція пам'ятки засобами 3D-моделювання, що забезпечить її

віртуальну доступність і підвищить туристичну привабливість. Важливим залишається аналіз ландшафтного середовища та розробка концепції його відновлення відповідно до історичних принципів Арнольда Рьорінга. Комплексне поєднання цих напрямів сприятиме збереженню автентики та інтеграції пам'ятки у сучасний культурний простір.

Висновки. Дослідження показало, що палац графа Станіслава Бадені в Коропці – це не просто стара резиденція, а вагомий приклад палацової архітектури кінця XIX – початку XX століть. Він поєднує елементи історизму та неоренесансу й водночас гармонійно «вписаний» у природний ландшафт завдяки добре продуманій структурі парку.

Історичний аналіз дозволив виділити кілька важливих етапів його розвитку: від перших споруд, зведених родиною Мисловських, до повної перебудови, здійсненої графом Бадені у 1893-1906 роках. Архітектурно-композиційна мова палацу вирізняється симетричністю, виразними ризалітами, декоративними тимпанами та наявністю унікальних інтер'єрів, серед яких особливо виділяється овальна бальна зала. Тісний зв'язок будівлі з парком демонструє вплив ідей відомого ландшафтного архітектора Арнольда Рьорінга та загальні тенденції європейської архітектури того часу.

Порівняння з іншими подібними комплексами, наприклад із палацом Бадені в Буську, дозволило краще зрозуміти його типологічні особливості та виявити спільні проблеми збереження. Водночас обстеження сучасного стану споруди виявило серйозні пошкодження: аварійність конструкцій, часткову втрату інтер'єрного оздоблення й відсутність сталого фінансування. Усе це створює реальну загрозу для збереження пам'ятки.

Спираючись на історичні джерела та сучасні реставраційні практики, запропоновано комплекс рішень, які мають на меті зберегти автентичність палацу, пристосувати його до культурних і освітніх потреб та зробити частиною туристичного простору регіону.

Отже, палац у Коропці варто розглядати не лише як об'єкт архітектурної спадщини, а й як потенційний центр культурного розвитку. Його реставрація відповідає стратегічним завданням сучасної культурної політики й може стати важливим чинником формування нової української ідентичності в європейському контексті

Список літератури

1. Балущкий С. У Тернополі показали, як можна реставрувати відомий палац графа Бадені. Фото [Електронний ресурс] // Доба. 22.02.2018. URL: <https://doba.te.ua/post/40545> (дата звернення: 06.08.2025).

2. Бочан М. Велика реставрація чи пародія? Чому не відновлюють замки, які вже розсипаються (розслідування) [Електронний ресурс] // 20 хвилин. 23.08.2021. URL: <https://te.20minut.ua/analitika-i-publicistika/restavratsiya-zamkiv-oblasti-ti-yaki-rozsipayutsya-ne-remontuyut-chomu-11407127.html> (дата звернення: 06.08.2025).
3. Вацик А. На Тернопільщині шукають інвестора, готового вкласти кошти в старовинний палац [Електронний ресурс] // УНІАН. 26.02.2018. URL: <https://www.unian.ua/ternopil/10021394-na-ternopilshchini-shukayut-investora-gotovogo-vklasti-koshti-v-starovinniy-palac.html> (дата звернення: 10.08.2025).
4. Відома співачка Віталія Грицак закликає врятувати палац графа Бадені на Тернопільщині [Електронний ресурс] // Правий берег. 02.03.2025. URL: <https://pb-news.info/2025/03/02/vidoma-spivachka-vitaliya-gryczak-zaklykaye-vryatuvaty-palacz-grafa-badeni-na-ternopilshhyni> (дата звернення: 10.08.2025).
5. Ковальов П. 8 закинутих палаців України, які ще вражають [Електронний ресурс]. Контракты.ua. 18.02.2020. URL: <https://kontrakty.ua/article/151137> (дата звернення: 16.08.2025).
6. Палац графа Бадені у Коропці [Електронний ресурс] // Коропецька громада. 31.10.2023. URL: <https://koropeczka-rada.gov.ua/palac-badeni-15-12-11-31-10-2023> (дата звернення: 11.08.2025).
7. Мартинович Ю. Занедбаний символ аристократичної розкоші: таємниці палацу Бадені в Коропці [Електронний ресурс] // Еспресо.Захід. 16.02.2025. URL: <https://zahid.espreso.tv/podorozhi-zanedbaniy-simvol-aristokratichnoi-rozkoshi-taemnitsi-palatsu-badeni-v-koroptsi> (дата звернення: 11.08.2025).
8. На Тернопіллі заговорили про відновлення унікального палацу графа Бадені, який перебуває в аварійному стані і руйнується (фото) // Тернополяни. 16.01.2025. URL: <https://ternopoliany.te.ua/zhittya/99227-na-ternopilli-zahovoryly-pro-vidnovlennia-unikalnoho-palatsu-hrafa-badeni-iakyi-perebuvaie-v-avariinomu-stani-i-ruinietsia-foto> (дата звернення: 06.08.2025).
9. Палац Бадені (Коропець) [Електронний ресурс] // Вікіпедія. Вільна енциклопедія. 11.02.2025. URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Палац_Бадені_\(Коропець\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Палац_Бадені_(Коропець)) (дата звернення: 16.08.2025).
10. Палац графа Бадені на Тернопільщині планують оновити [Електронний ресурс] // Укрінформ. 23.02.2018. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-tourism/2409453-palac-grafa-badeni-na-ternopilshhini-planuut-onoviti.html> (дата звернення: 26.08.2025).
11. Терещук Г. Палац Мієрів-Бадені на Львівщині руйнується на очах. [Електронний ресурс] // Радіо Свобода. 24.10.2018. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/palac-badeni-na-lvivshchyni-rujnujetsia/29561225.html> (дата звернення: 26.08.2025).

12. Томчишин Ю. Палац Бадені: рятувати і ревіталізувати. [Електронний ресурс] // Zbruc. 23.09.2016. URL: <https://zbruc.eu/node/56536> (дата звернення: 20.08.2025).
13. Чурилова К. На Тернопільщині планують відреставрувати палац графа Бадені XIX ст. [Електронний ресурс] // ZAXID.NET. 26.02.2018. URL: https://zaxid.net/na_ternopilshhini_planuyut_vidrestavruvati_palats_grafa_badeni_hih_st_n1450135 (дата звернення: 21.08.2025).
14. Ясінський М. Р., Жмут І. В. Архітектура романтичних палаців Львівської області XIX – початку XX ст. (на прикладі палацу Страхоцького у Мостиськах). Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Архітектура. 2019. Вип. 1 (1). С. 141–148. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNULPARX_2019_1_1_14
15. Mazur T., Korol E. The palace and the park complex in the town of Koropets in Ternopil region. Architectural Studies. 2016. Vol. 2, No. 2, P.151-154. URL: <https://arch-studies.com.ua/en/article/read/koropyetskiy-palatsovo-parkoviy-kompleks-monastirskogo-rayonu-tyernopilskoyi-oblasti>
16. Zosim I. S., Nikolaienko V. A., Nikolaienko V. V. Preservation of national traditions of Ukrainian architecture during the reconstruction of destroyed cities and villages in the post-war period. International Journal of Conservation Science. 2024. Vol. 15, Special Issue 1. P. 221–234. DOI: <https://doi.org/10.36868/IJCS.2024.SI.18>

References

1. Balutskyi, S. (2018, February 22). In Ternopil, a concept for restoring the famous Count Baden Palace was presented. Doba. <https://doba.te.ua/post/40545> (in Ukrainian).
2. Bochan, M. (2021, August 23). Great restoration or parody? Why castles that are already crumbling are not being restored (investigation). 20 Minutes. <https://te.20minut.ua/analitika-i-publicistika/restavratsiya-zamkiv-oblasti-ti-yaki-rozsiPAYUTSYA-ne-remontuyut-chomu-11407127.html> (in Ukrainian).
3. Vatsyk, A. (2018, February 26). An investor is being sought in the Ternopil region to invest in a historic palace. UNIAN. <https://www.unian.ua/ternopil/10021394-na-ternopilshchhini-shukayut-investora-gotovogo-vklasti-koshti-v-starovinniy-palac.html> (in Ukrainian).
4. Pravyi Bereh. (2025, March 2). Famous singer Vitaliya Hrytsak calls for saving Count Badeny's palace in the Ternopil region. URL: <https://pb-news.info/2025/03/02/vidoma-spivachka-vitaliya-gryczak-zaklykaye-vryatuvaty-palacz-grafa-badeni-na-ternopilshhyni> (in Ukrainian).
5. Kovalov, P. (2020, February 18). Eight abandoned palaces of Ukraine that still impress. Kontrakty.ua. <https://kontrakty.ua/article/151137> (in Ukrainian).
6. Koropec'ka Rada. (2023, October 31). Count Badeni Palace in Koropec. <https://koropec'ka-rada.gov.ua/palac-badeni-15-12-11-31-10-2023> (in Ukrainian).

7. Martynovych, Y. (2025, February 16). Neglected symbol of aristocratic luxury: Mysteries of the Badeni Palace in Koropec. Espresso.Zakhid. <https://zahid.espreso.tv/podorozhi-zanedbaniy-simvol-aristokraticanoi-rozkoshi-taemnitsi-palatsu-badeni-v-koroptsi> (in Ukrainian).
8. Ternopoliany. (2025, January 16). On Ternopil region discussions began about restoring the unique Count Badeni Palace, which is in an аварійний state and deteriorating [Photo report]. <https://ternopoliany.te.ua/zhittya/99227-na-ternopilli-zahovoryly-pro-vidnovlennia-unikalnoho-palatsu-hrafa-badeni-iakiy-perebuvaie-v-avariinomu-stani-i-ruinietsia-foto> (in Ukrainian).
9. Wikipedia. (2025, February 11). Badeni Palace (Коропец). In Wikipedia, The Free Encyclopedia. [https://uk.wikipedia.org/wiki/Палац_Бадені_\(Коропець\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Палац_Бадені_(Коропець)) (in Ukrainian).
10. Ukrinform. (2018, February 23). Count Badeni Palace in Ternopil region planned for restoration. <https://www.ukrinform.ua/rubric-tourism/2409453-palac-grafa-badeni-na-ternopilshhini-planuut-onoviti.html> (in Ukrainian).
11. Tereshchuk, H. (2018, October 24). The Mierów–Badeni Palace in the Lviv region is deteriorating before our eyes. Radio Svoboda. <https://www.radiosvoboda.org/a/palac-badeni-na-lvivshchyni-rujnujetsia/29561225.html> (in Ukrainian).
12. Tomchyshyn, Y. (2016, September 23). The Badeni Palace: To save and revitalize. Zbruc. <https://zbruc.eu/node/56536> (in Ukrainian).
13. Churylova, K. (2018, February 26). Plans to restore the 19th-century Count Badeni Palace in the Ternopil region. ZAXID.NET. https://zaxid.net/na_ternopilshhini_planuyut_vidrestavruvati_palats_grafa_badeni_hih_st_n1450135 (in Ukrainian).
14. Yasinskyi, M. R., & Zhmut, I. V. (2019). Architecture of romantic palaces of the Lviv region of the 19th – early 20th centuries (on the example of the Strakhotsky Palace in Mostyska). Bulletin of Lviv Polytechnic National University. Architecture, 1(1), 141–148. http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNULPARX_2019_1_1_14 (in Ukrainian).
15. Mazur, T., & Korol, E. (2016). The palace and the park complex in the town of Koropets in Ternopil region. Architectural Studies, 2(2), 151–154. <https://arch-studies.com.ua/en/article/read/koropyetskiy-palatsovo-parkoviy-kompleks-monastirskogo-rayonu-tyernopilskoyi-oblasti> (in English).
16. Zosim, S., Nikolaienko, V. A., & Nikolaienko, V. V. (2024). Preservation of national traditions of Ukrainian architecture during the reconstruction of destroyed cities and villages in the post-war period. International Journal of Conservation Science, 15(Special Issue 1), 221–234. <https://doi.org/10.36868/IJCS.2024.SI.18> (in English).

Abstract

Oksana Diachok, Doctor of Architecture, Associate Professor, Professor of the Department of Architecture and Design, West Ukrainian National University.

Yurii Verbovetskyi, Associate Professor of the Department of Architecture and Design, West Ukrainian National University.

Oleksandra Kolodrubska, PhD of Architecture, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Architecture and Design, West Ukrainian National University.

The Badeni Palace in the Ternopil Region: History, Architectural Composition, and Challenges of Cultural Heritage Restoration

The article presents an in-depth study of the palace and park complex of Count Stanisław Badeni in the urban-type settlement of Koropets, Ternopil region – a significant architectural monument of the late 19th – early 20th century. The complex is examined as a representative example of Viennese Renaissance architecture in Eastern Galicia, combining stylistic, artistic, and landscape features of the era while also reflecting the socio-cultural processes of the region. The evolution of the architectural and spatial structure is traced from the original Classicist development by the Myslovsky family to the large-scale reconstruction carried out by Count Stanisław Badeni between 1893 and 1906. A comprehensive research methodology was applied, including historical and architectural analysis, morphological and typological approaches, field survey, photo documentation, mapping, and comparative analysis of similar palace complexes in the region. This allowed for the comparison of the Koropets palace with other similar sites (notably the Badeni Palace in Busk), helping to clarify the typology, identify stylistic parallels, and highlight preservation issues. The source base includes archival documents, cartographic materials, and contemporary professional literature. Thus, the research methodology was based on an interdisciplinary approach.

Special attention is given to the current technical condition of the monument: structural emergencies, partial loss of decoration, and risks of further deterioration. At the same time, the prospects for restoration and adaptive reuse of the complex are outlined. A restoration project for the palace complex was developed in collaboration with the architectural workshop of independent architect Yu. Verbovetskyi. The proposed functional model envisions the transformation of the palace into a center for culture, education, tourism, museum exhibitions, and hospitality.

The research results highlight the significance of the complex as an important factor in cultural policy, a tool for local development, and a bearer of regional identity. The proposed restoration project has practical value and may serve as a foundation for transforming the historic palace into an architectural gem of the Ternopil region.

Keywords: Badeni Palace; Viennese Renaissance; historical architecture; architectural composition; typology; restoration; cultural heritage; adaptive reuse.